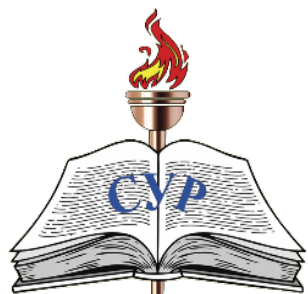

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/ ЛИПЕНЬ 2024 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Заява Союзу українців Румунії до 75-річного ювілею НАТО

75-річчя з дня заснування НАТО застало Румунію в найкращій за всю її історію формулі безпеки, незважаючи на апетит до конфліктів з боку неспокійних державних акторів у регіоні.

Нинішня війна в Україні змушує нас повернутися до старих запитань, які знову набувають екзистенційного характеру: чи маємо ми сильну і надійну позицію Альянсу зі стримування і колективної оборони на півдні його східного флангу і в розширеному Чорноморському регіоні? Чи можемо ми стримувати нові імперіалістичні плани неспокійних державних акторів, зберігаючи при цьому недоторканими території країн-членів Альянсу? Чи можемо ми бути впевненими в гарантіях колективної оборони, передбачених Договором НАТО, у випадку зовнішньої агресії? Чи можемо ми продовжувати генерувати модель вільного і ліберального розвитку наших держав, яка також гарантує легітимне прагнення до свободи країн, які бажають і обирають для себе подібну європейську або євроатлантичну долю, таких як Україна, Республіка Молдова чи Грузія?

На усі ці питання лідери Альянсу дали на ювілейному саміті у Вашингтоні чіткі і переконливі відповіді, викладені в підсумковій декларації саміту: «НАТО – оборонний альянс. Наше зобов'язання захищати одне одного і кожен п'ядь союзної території в будь-який час, як це закріплено в статті 5 Вашингтонського договору, є непохитним. Ми посилили нашу позицію стримування й оборони, щоб позбавити будь-якого потенційного супротивника будь-якої можливості агресії. Ми продовжимо забезпечувати нашу колективну оборону від усіх загроз і з усіх напрямків». Ці підтвердження на найвищому рівні приносять більше впевненості в наші домівки, де

75 РОКІВ ВІД ЗАСНУВАННЯ НАТО

Вітаємо заключну декларацію саміту НАТО у Вашингтоні, яка **приносить більше ніж умору миру в наші домівки**. Ми підтверджуємо нашу впевненість у гарантіях, які надає членство Румунії в НАТО. Ми підтверджуємо і посилюємо наші зобов'язання щодо підтримки України і Республіки Молдова, всіх країн регіону, які прагнуть мати європейське або євроатлантичне майбутнє! **Наш мир і безпека - це НАТО. Ми - це НАТО! НАТО - це ми!**

тривожні новини про агресивну війну проти України продовжують викликати законне занепокоєння.

Сьогодні тривоги, занепокоєння, страхи, (гібридні) загрози, конфлікти та війни по сусідству не оминають нас. Турбулентні державні актори безперервно працюють над руйнуванням механізмів безпеки, створених протягом тривалого часу, над руйнуванням світу, заснованого на правилах, міжнародного порядку, заснованого на нормах, в які ми віримо і до яких ми належимо в результаті стратегічного і вільного вибору.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ З ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН

Необхідність термінового ремонту повітової дороги №185 на ділянці Бистрий-Вишівська Долина у повіті Марамуреш є одним з питань, до якого депутат Микола-Мирослав Петрецький повертатиметься за необхідності, доки воно не буде вирішене. Як представник українців у Парламенті Румунії він вкотре офіційно направив депутатський запит з цього питання міністру розвитку, громадських робіт та адміністрації Адріану-Іоану Вешті.

Держава несе повну відповідальність за добробут та безпеку громадян і має забезпечити життєздатну інфраструктуру. На жаль, повітова дорога №185 стикається з серйозними проблемами: дорога звужується на деяких ділянках, перетворюючись на односмугову трасу, в частині з великою кількістю поворотів, залізничних переїздів і поганою видимістю, що ускладнюється поганими погодними умовами і відсутністю належних знаків.

Микола-Мирослав Петрецький попросив міністра роз'яснити, чи включена ця ділянка дороги №185 до планів ремонту в найближчій перспективі та, які рішення існують для прискорення або розширення процесу ремонту. У своєму депутатському запиті до міністра Вешті депутат підкреслив, що він не полишає своїх зусиль з пошуку необхідних ресурсів для вирішення цієї ситуації і що він продовжить виступати від імені нашої громади, щоб забезпечити доступ людей до безпечної та сучасної дорожньої інфраструктури.

* * *

Зараз самий розпал літа, позначеного спекою, а населені пункти Вишівська Красна та Вишівська Долина Марамуреського повіту не мають питної води - нагальна та неприйнятна проблема, про яку Микола-Мирослав Петрецький офіційно повідомив міністра розвитку, громадських робіт та адміністрації Адріана-Іоана Вешті.

«Доступ до питної води має фундаментальне значення для здоров'я та добробуту громад. За відсутності громадської мережі водопостачання, мешканці цих населених пунктів змушені брати воду з водойм у навколишніх пагорбах, що є недостатнім і ненадійним резервним рішенням, особливо в літній період, коли джерела води значно зменшуються», - підкреслив пан Петрецький.

Представник українців у Палаті депутатів стверджує, що «така ситуація впливає на якість життя та здоров'я мешканців і сприяє депопуляції сільських територій, обмежуючи економічний розвиток та спричиняючи міграцію до міст. Без модернізованої

інфраструктури для забезпечення постійного доступу до питної води ці громади залишаються вразливими та ізольованими.»

Микола-Мирослав Петрецький попросив міністра поінформувати його про заходи, які будуть вжиті для вирішення цієї критичної проблеми, наголосивши на необхідності знайти і впровадити «ефективне рішення, яке гарантуватиме доступ до проточної води жителям Вишівської Красни та Вишівської Долини, тим самим забезпечивши гідні та стійкі умови життя».

Водночас, навіть якщо зима здається далекою, в тексті свого запиту до міністра депутат також нагадав про проблему доступу до іншого важливого ресурсу - дров для опалення житла, питання, яку він вважає за необхідне вчасно порушити.

* * *

Суперечливі зміни, запропоновані до Статуту учня-2024 року, стали предметом письмового запиту, який Микола-Мирослав Петрецький офіційно направив міністерці освіти Ліджії Деці. Нещодавня пропозиція приносить несподівану і, можливо, шкідливу зміну: підвищення мінімального порогу пропусків без поважних причин, необхідного для зниження середнього балу за поведінку.

Згідно з новим положенням статті 28(2), «за кожні 40 пропусків без поважних причин за навчальний рік або за кожні 20% від кількості годин на навчальний рік з предмета/спеціального предмета середньорічний бал з поведінки знижується на один бал». Це означає подвоєння поточного порогу в 20 пропусків без поважних причин.

Парадоксальним чином ця зміна може стимулювати шкільні пропуски, які вже є хронічним явищем нашої освітньої систе-

ми, що викликає стурбованість і занепокоєння депутата. На сьогодні оцінка за поведінку тісно пов'язана з доступом учнів до соціальних стипендій або стипендій за заслуги. З подвоєним порогом пропусків, учні зможуть пропускати вдвічі більше уроків, не втрачаючи своїх пільг, що може погіршити показники пропусків і відсіву.

Микола-Мирослав Петрецький закликав міністерку Деку прояснити свою позицію щодо цієї зміни і пояснити, на чому ґрунтується це рішення. «Важливо розуміти, як міністр гарантуватиме, що ця зміна не підірве зусилля зі скорочення пропусків занять у школі та відсіву», - каже представник українців у Парламенті Румунії.

Освіта була однією з пріоритетних галузей під час його перебування на посаді депутата оскільки освіта є основою процвітаючого і справедливого суспільства, а його позиція ґрунтується на переконанні, що кожне рішення в цій галузі повинно прийматися з максимальною відповідальністю.

* * *

Перші вибори минули і потрібно повертатися до вирішення нагальних проблем населення. Микола-Мирослав Петрецький, депутат від Союзу українців Румунії, у запиті до прем'єр-міністра Марчела Чолаку нагадав про тривожну ситуацію з опустелюванням в нашій країні.

Явище опустелювання, яке часто недооцінюється в Румунії, стає все більш помітним, особливо на півдні країни. За даними Національного метеорологічного управління, піщані ґрунти в деяких районах просуваються до 1 000 гектарів на рік, що робить південь країни все більш непридатним для сільського господарства. Близько 40% сільськогосподарських земель Румунії розташовані в регіонах з високим ризиком опустелювання, що може становити реальну загрозу національній безпеці.

У тексті запиту Микола-Мирослав Петрецький нагадує прем'єр-міністру Марчелу Чолаку, що серед основних заходів для зменшення опустелювання є посадка дерев для зв'язування піску. Однак нинішні темпи реалізації цих заходів є надто повільними порівняно з масштабами опустелювання та деградації земель.

Пан Петрецький звернувся до прем'єр-міністра Марчела Чолаку з проханням повідомити позицію уряду щодо цього явища та конкретних заходів, які вживаються для боротьби з ним. «Необхідно прискорити висадку дерев і визначити нові шляхи уповільнення або боротьби з опустелюванням, щоб захистити громадян та економіку країни. Я продовжуватиму стежити за ходом цих робіт», - підкреслив Микола-Мирослав Петрецький.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

* * *

Румунія стикається з кадровим дефіцитом у сфері охорони здоров'я, від якого страждає величезна кількість її громадян. Останні офіційні дані показують, що в державних лікарнях є понад 8600 вакансій лікарів, 14 525 вакансій медсестер і понад 400 населених пунктів не мають сімейного лікаря.

Для української спільноти в Румунії це є нагальною проблемою, враховуючи те, що українці проживають переважно у сільській місцевості або в прикордонних районах, де, на жаль, дефіцит медичного персоналу відчувається найгостріше.

Усвідомлюючи серйозність проблеми, як представник української громади в парламенті Микола-Мирослав Петрецький неодноразово привертав увагу до проблеми браку сімейних лікарів, особливо в сільській місцевості, і висував конкретні пропозиції щодо поліпшення ситуації. Ці пропозиції прийшли на допомогу багатьом населеним пунктам без лікарів, особливо тим, де проживають етнічні українці. На жаль, у деяких районах така ситуація все ще зберігається.

У той же час можу відзначити, що останнім часом профільне міністерство приділяє більше уваги вищезгаданим проблемам. Ці зусилля повинні бути продовжені, і необхідний міжсекторальний підхід, включаючи реформи в декількох сферах охорони здо-

ров'я, щоб вирішити проблему нестачі медичного персоналу і знайти індивідуальні рішення для заохочення утримання медичного персоналу в системі.

Для Міністерства охорони здоров'я вкрай важливо визначити пріоритетність нормативних актів, спрямованих на зменшення дефіциту персоналу, а також на утримання лікарів у системі, особливо в сільській місцевості або прикордонних районах, таких як ті, де проживає багато представників української спільноти.

Враховуючи усі ці аспекти Микола-Мирослав Петрецький попросив пана Александра Рафілу представити основні напрямки дій, які Міністерство охорони здоров'я здійснює для вирішення проблеми дефіциту медичних кадрів у румунській системі охорони здоров'я.

УЧАСТЬ В ОФІЦІЙНИХ ЗАХОДАХ

Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у середу, 3 липня, у прийнятті, організованому Посольством США в Бухаресті з нагоди Дня Незалежності, на запрошення Посла США в Румунії, Кетлін Кавалек.

«Як відвертий прихильник румунсько-американського Стратегічного партнерства, це запрошення є черговим приводом для гордості для мене, як голови Союзу українців Румунії, і для всієї нашої спільноти. Це визнання нашого внеску та участі у розвитку міжнародних та культурних відносин», –

написав Микола-Мирослав Петрецький у своєму дописі на Facebook.

«Я з гордістю представив, разом з чільними посадовцями Румунії, наші спільні цінності та інтереси на цьому важливому заході, адже Стратегічне партнерство між Румунією та США базується на спільних демократичних цінностях, міцних економічних відносинах, глибоких міжлюдських зв'язках та співпраці у сфері безпеки й оборони», – наголосив голова СУР.

Представник українців у Палаті депутатів також підкреслив, що учасники прийняття з нагоди Дня незалежності США говорили про рішучу підтримку демократичних цінностей та прав людини, а також про солідарність з Україною в контексті війни, розв'язаної проти неї російською федерацією.

Заява Союзу українців Румунії до 75-річного ювілею НАТО

»

Ми повністю усвідомлюємо «прокляття» географії і, разом з нашими партнерами, добре знаємо, як було підтверджено і в декларації Вашингтонського саміту, що «Росія залишається найбільшою і прямою загрозою безпеці». Роль Румунії у зміцненні стримування і колективної оборони в регіоні стає дедалі сильнішою і ми повинні бути усе більш відповідальними в нашому політичному і громадському житті. Ми також вважаємо Україну життєво важливою для колективних зусиль із забезпечення безпеки і стабільності в Європі. У цьому сенсі, положення декларації саміту НАТО в США є однозначними: «Сильна, незалежна і демократична Україна є життєво важливою для безпеки і стабільності євроатлантичного простору. Боротьба України за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність у межах своїх міжнародно визнаних кордонів безпосередньо сприяє євроатлантичній безпеці».

Ми вітаємо послідовну і багатосторонню прихильність Румунії підтримці зусиль України у протистоянні московській агресії, підтримці законного прагнення України та українського народу приєднатися до НАТО. Мрія бути части-

ною вільного світу, яку мали і будували наші батьки, діди і прадіди, з великим жертвами і зусиллями, зараз будується в Києві і по всій Україні. У цьому контексті ми вітаємо заходи щодо України, ухвалені на ювілейному саміті в США, а також суттєву підтримку Альянсом «незворотного» шляху України до членства в НАТО.

Ми також вітаємо законне занепокоєння Румунії та її союзників щодо забезпечення системи оборони та безпеки, яка також захищає Республіку Молдова, що є прямою та пріоритетною ціллю гібридної агресії Російської Федерації.

Прагнення інших країн регіону, таких як Україна і Республіка Молдова, належати до нашого вільного світу і стати державами-членами ЄС, також покладає на нас більшу відповідальність за підтримку.

Українська спільнота в Румунії активно і постійно сприяє наближенню Румунії до НАТО, створенню умов для досягнення стандартів і виконання специфічних критеріїв членства, а також взяття на себе активної ролі члена НАТО в регіоні, що зазнає перманентних геополітичних потрясінь. Українці Румунії завжди безза-

стережно підтримуватимуть державну політику, спрямовану на зміцнення ролі Румунії як країни-члена ЄС та НАТО, будучи не лише важливим учасником формування та реалізації цієї державної політики, але й безпосереднім її бенефіціаром. Українська спільнота в Румунії постійно і добросовісно створює міцні зв'язки з проєвропейськими адміністративними, громадськими, академічними та культурними колами в Україні з метою сприяння та зміцнення проєвропейських та проатлантичних прагнень України, підтримки вільного вибору України щодо вступу до ЄС та НАТО, підтримки остаточного виходу України з російської сфери впливу.

Тому ми вітаємо заключну декларацію саміту НАТО у Вашингтоні, яка приносить більше ніж учора миру в наші домівки. Ми підтверджуємо нашу впевненість у гарантіях, які надає членство Румунії в НАТО. Ми підтверджуємо і посилюємо наші зобов'язання щодо підтримки України і Республіки Молдова, всіх країн регіону, які прагнуть мати європейське або євроатлантичне майбутнє.

Наш мир і безпека – це НАТО.

Ми – це НАТО! НАТО – це ми!

ВИБОРИ-2024 У РУМУНІЇ

Після тривалих дискусій члени керівної коаліції Румунії, до складу якої входять ліва Соціал-демократична партія (СДП) і правоцентристська Націонал-ліберальна партія (НЛП), погодили дати проведення президентських та парламентських виборів.

Зокрема, вибори наступного президента Румунії пройдуть 24 листопада (перший тур) та 8 грудня (другий тур). Водночас парламентські перегони пройдуть 1 грудня.

Прем'єр-міністр Марчел Чолаку заявив, що домовленість є результатом переговорів між двома правлячими партіями, а також консультацій, проведених з представниками парламентських партій, більшість з яких висловилися за проведення виборів вчасно.

Марчел Чолаку: «Разом з нашими партнерами по коаліції ми досягли домовленості щодо виборчого календаря, який відповідає принципам, обговореним під час консультацій з політичними партіями, представленими в парламенті. Ми погодили, що президентські вибори пройдуть 24 листопада – перший тур і 8 грудня – другий тур, а парламентські вибори – 1 грудня.»

Своєю чергою, спікер Сенату і лідер НЛП Ніколае Чуке підкреслив, що була врахована і позиція більшості партій, які виступили проти одночасного проведення президентських і парламентських виборів.

Ніколае Чуке: «Під час дискусій політичні партії сказали, що немає жодних проблем, якщо вибори пройдуть 1 грудня. Наше національне свято може стати й святом демократії. На сьогодні враховуючи усі ці дискусії та аналізуючи законодавчі положення, був погоджений і календар, схвалений рішенням уряду.»

Ніколае Чуке також сказав, що не думає, що явка виборців 1 грудня буде низькою і наголо-

сив, що НЛП і СДП матимуть окремих кандидатів на президентських виборах.

Також очікується, що обидві партії продовжуватимуть діяти в коаліції і після парламентських виборів. На виборах до Європарламенту 9 червня вони йшли зі спільними списками та отримали 48,6% голосів.

Photo: AEP

Оскільки президентські повноваження включають і керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, новий глава держави матиме ключову роль у зобов'язаннях Румунії щодо подальшої підтримки України. На сьогодні немає остаточного списку кандидатів у президенти, тому опитування громадської думки не виявили явного фаворита.

Для української спільноти Румунії особливо важливими є парламентські вибори, адже етнічні українці матимуть змогу обрати свого представника у Палаті депутатів на наступні чотири роки. Представництво етнічних меншин у вищо-

му законодавчому органі держави передбачено Конституцією Румунії, при цьому зазначається, що громадяни однієї етнічної меншини можуть бути представлені тільки однією організацією.

Таким чином організації громадян, які належать до національних меншин, відповідно до частини 2 статті 62 Основного Закону Румунії, мають право на одне депутатське місце, якщо вони отримали на всій території країни кількість голосів, що дорівнює щонайменше 5% від середньої кількості дійсних голосів виборців на виборах депутатів. Національною меншиною в Румунії вважається етнічна група, представлена в Раді національних меншин.

Зараз права та інтереси українців Румунії у законодавчому органі відстоює голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький, який є заступником голови Комітету з питань культури, мистецтв та засобів масової інформації. З його парламентською діяльністю можна ознайомитися на сайті СУР – www.uur.ro або Палати депутатів Румунії – www.cdep.ro. Згідно з останнім, його парламентська діяльність станом на сьогодні виглядає наступним чином:

Виступи: з 117 питань порядку денного (на 107 засіданнях)

- з них політичні заяви: 66;
- політичні заяви, подані у письмовому вигляді: 2;
- законодавчі ініціативи: 32, з яких 7 прийнятих законів;
- ініційовано проєктів рішень: 2;
- депутатські запити (на важливі для українців теми: школи та освіта, охорона здоров'я, церкви та розвиток села, румунсько-українські відносини, транскордонна співпраця та європейські проєкти тощо): 135.

Василь КАПТАРУ

Помер перший заступник президента СКУ Стефан Романів

26 червня відійшов у вічність видатний представник української діаспори Стефан Романів – перший заступник президента Світового конгресу українців, голова Міжнародного координаційного комітету СКУ в справі Голодомору і співголова Союзу українських організацій Австралії.

Про це на своїй сторінці у Facebook повідомив голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький. «З глибоким сумом повідомляю про смерть нашого дорогого друга і колеги Стефана Романіва», - зазначається у дописі.

«Стефан був для мене дорогим другом і цінним колегою в Президії Світового Конгресу Українців і пам'ять про нього залишиться світлою в серцях усіх, хто його знав. Тим більше, що останнім часом, як моя, так і Союзу українців Румунії співпраця зі Стефаном Романівим була плідною, у тому числі у підготовці Саміту Лідерів Світового Конгресу Українців у Бухаресті.

Його неоціненний внесок в українські громади та честь, з якою він представляв український народ, назавжди залишаться натхненням для всіх нас.

Наші думки і молитви з його родиною в цей важкий час. Нехай спочиває з миром!», - написав Микола Мирослав-Петрецький.

Стефан Романів народився 12 листопада 1955 року в Мельбурні, Австралія. Батько родом із Тернополя (прибув до Австралії у 1949 році), мати – німкеня (Штуттгарт, Німеччина).

Стефан Романів був видатним лідером, який присвятив своє життя підтримці мультикультурних громад Австралії та просуванню української культури на світовому рівні. Як перший віце-президент Світового конгресу українців та співпрезидент Союзу українських організацій Австралії, він мав значний вплив на українську діаспору.

Людина рідкісної багатогранності, він обіймав численні керівні посади протягом своєї видатної кар'єри, в тому числі був виконавчим директором Організації мовних меншин Австралії, обіймав посаду голови Комісії багатокультурності при обох урядах штату Вікторія та був призначений головою Стейтового комітету відзначення Дня Австралії та був послом цього Дня.

У 2001 році Стефан Романів був нагороджений медаллю Австралії за внесок у розвиток освіти та громад, а у 2003 році отримав медаль з нагоди 100-літнього ювілею Австралії за заслуги перед громадою. У 2013 році його було включено до Зали слави коледжу Св. Бернарда.

За заслуги перед Україною він був нагороджений орденами та медалями Президента України трьох рівнів та Міністерства закордонних справ за розвиток міжнародних відносин.

Його енергія та відданість українській справі та багатокультурності залишаться джерелом натхнення для всіх, хто його знав.

Голова СУР засудив ракетний удар по «Охматдиту»

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький засудив російські ракетні удари по українських містах, в тому числі обстріл дитячої лікарні «Охматдит» у Києві у понеділок, 8 липня.

«Я рішуче засуджую останній варварський ракетний удар росії по цивільному населенню України, в тому числі по найбільшому в Україні педіатричному центру, що є останньою надією для багатьох дітей хворих на онкологічні захворювання», – зазначив Микола-Мирослав Петрецький у дописі на своїй сторінці у Facebook.

Він наголосив, що кількість жертв останнього удару є трагічною: щонайменше 43 загиблих, включаючи дітей, і близько 200 поранених. «Це ще один доказ того, що в кремлі

діють люди з хворим, диявольським розумом, які відбирають в українських дітей не лише дитинство, але й життя», – написав голова СУР.

Представник української меншини у Парламенті Румунії додав, що жодна дитина не повинна переживати жорстокість і жахи війни. «Діти, дитячі садки, школи, лікарні не повинні бути цілями ракетних обстрілів, що є грубим порушенням міжнародного права. Усі винні у звірствах, скоєних російськими збройними силами, повинні бути притягнуті до відповідальності, жоден військовий злочинець не повинен залишитися непокараним» – також зазначив він.

«Союз українців Румунії і надалі буде частиною спільних зусиль, спрямованих на підтримку українського народу та відновлення миру в регіоні», – додав Микола-Мирослав Петрецький.

Діти як ціль ракетного обстрілу! Черговий обстріл України російськими військами

8 липня 2024 року, серед білого дня, військово-космічні сили росії випустили понад 40 балістичних та аеробалістичних ракет по території України. Цього разу під обстріл потрапили Київ, Дніпро, Кривий Ріг, Слов'янськ, Краматорськ.

Під час масованої ракетної атаки постраждала цивільна інфраструктура, що призвело до численних жертв і руйнувань. Однією з цілей стала Національна дитяча спеціалізована лікарня «Охматдит» у Києві, де проходили лікування діти з усієї України. Це найбільша і сучасна лікарня, відома не лише в Україні, а й в усій Європі де багато медичних фахівців надають допомогу

дітям, в тому числі онкохворим та жертвам російської агресії. Мішенню росіян стала будівля токсикологічного відділення, де перебували важкохворі діти, які потребували діалізу; пошкоджено також відділення інтенсивної терапії. Внаслідок атаки російських військових загинули двоє дорослих: лікар і відвідувач медзакладу. Ще 30 травмовані, з них 10 дітей. Російський агресор цілеспрямовано вбиває українських дітей, майбутнє України!

Загалом, внаслідок російського обстрілу 8 липня у Києві загинуло понад 40 осіб, з них 5 дітей. Також понад 190 осіб постраждали, з них 10 дітей. 11 людей вдалося врятувати.

Ось деякі цифри Всесвітньої організації охорони здоров'я про втрати і страждання українців за майже три роки повномасштабного вторгнення Росії в Україну:

- понад 10 000 цивільних осіб загинули;
- понад 30 000 цивільних осіб отримали поранення
- близько 1 600 нападів на українську систему охорони здоров'я;
- загинуло понад 120 медичних працівників.

Ці варварські обстріли лише збільшують ці цифри. Трагічна статистика...

Атака на цивільні об'єкти, в тому числі на дитячу лікарню, є явним порушенням міжнародного гуманітарного права та всіх моральних норм. Дії росії мають бути засуджені світовою спільнотою як варварство і тероризм. ООН вже заявила, що такі атаки можуть бути кваліфіковані як воєнні злочини.

Ракета влучила в офісну будівлю в одному з

районів Києва, що призвело до жаклих наслідків: під ударною хвилею люди вилітали з вікон. Ця атака кремля є черговим актом агресії, спрямованим на залякування мирного населення та руйнування цивільної інфраструктури України.

Міжнародна спільнота має посилити тиск на Росію та надати Україні всю необхідну підтримку для захисту її суверенітету та територіальної цілісності. Тільки спільними зусиллями можна зупинити агресію і принести довгоочікуваний мир на українську землю.

Інтерактивне шоу «Довбуш» Олеся Саніна на мальовничій Косівщині

У червні Олесь Санін – український кінорежисер, актор, оператор, продюсер, музикант, здійснив свій візит до Косова з інтерактивним шоу про те, як знімався фільм «Довбуш».

Першими зустріли режисера глядачі, які зібралися в громадському просторі «Вільні», що функціонує на першому поверсі мультифункціонального культурно-креативного хабу «Центр карпатської культури». Присутні подивилися фільм «Довбуш» і наживо поспілкувалися з Олесем Саніним, дізналися багато цікавих фактів про зйомки фільму.

«Інтерактивне шоу про те, як знімався «Довбуш», від режисера фільму Олеся Саніна об'єднало в стінах нашого простору багато людей, безліч щирих емоцій і чимало донатів на РЕБ для МЕДроти 10 ОГШБр. Всього зібрано 29000 грн, з яких 13 500 виторгували за фут-болки з авторським принтом від Олексія Бондаренка. Важливо, що наш простір гуртує велике коло однодумців, перетворюється на культурно-мистецький хаб і стає цікавим для таких знакових постатей української культури, як Олесь Санін. Дякую, Маестро, що не погордували і зробили нас частинкою свого проекту», – зазначив художник-кераміст Сергій Дутка.

А вже 3 червня викладачі та студенти Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ і Косівського фахового коледжу потрапили за лаштунки наймасштабнішого кінопроекту.

Тривалими оваціями присутні зустріли режисера Олеся Саніна, розповідь якого була яскравою, цікавою, правдивою, насиченою багатьма фактами.

В холі та актовій залі на великих стендах були відтворені сцени та епізоди зйомок фільму «Довбуш», що дало можливість глядачам поринути в атмосферу епохи, віддаленої на 400 років назад в час опришківського руху і зануритись в глибину розповіді режисера про те, як проходили зйомки фільму, яким глядачі побачать легендарного Олексю Довбуша та інші таємниці кінострічки.

Олесь Санін протягом двох годин ділився з присутніми творчими думками та розповідав про специфіку кіномистецької діяльності. Глядачі побачили відеосюжети зі знімального майданчика, кадри, які не ввійшли у фільм і матеріали, яких не бачили навіть самі актори, відеоаудіозвучення яких проводив Юрій Порох – завідувач навчальної лабораторії кафедри дизайну. Слухачів захопила розповідь про багатолітню підготовчу роботу для детального опрацювання історичних подій та фактів, пов'язаних із постаттю Довбуша, ідею створення кінострічки, вибір акторів та локацій, репетиції, зйомки, монтаж, мову та музику, про сотні ескізів та тисячу проб...

Пригодницько-історичний екшн «Довбуш» – один з наймасштабніших та найдорожчих фільмів в Україні, бюджет якого склав близько 120 млн грн: 65 млн з яких надала держава. Його почали знімати в 2018, але через технічні причини, пандемію, війну (понад 50 учасників знімальної групи знаходяться нині на фронті, є й втрати) фільм вийшов у світ в 2023 році – знаменний День Незалежності, день смерті Довбуша, який творці фільму трактували для себе як початок його безсмертя, коли, власне, він і став легендою.

Покази відбувалися в різних містах України, а також в Німеччині, Чехії, Словаччині, Литві, Естонії, Латвії та Кореї. Але першими його глядачами стали військові 68-ої окремої егерської бригади імені Олексю Довбуша, до яких 16 серпня 2023 року приїхали режисер та продюсер, і в напівзруйнованій школі презентували фільм про ватажка опришків. Враження бійців про фільм надзвичайно схвилювали творчу групу.

Кінострічка Олеся Саніна про історію братів Довбушів та повстання карпатських опришків, що відбувалося на кордоні нинішніх України, Польщі та Угорщини майже 300 років тому – це історичний фільм про свободу з новим поглядом на україно-польські стосунки тих часів. У центрі сюжету – Олексю Довбуш, котрий став

карпатським лицарем, бо кинув виклик жорсткому правлінню польської шляхти і свою боротьбу за справедливість почав, опинившись поза законом в карпатських лісах.

«Мій Довбуш – це такий персонаж, який не хотів бути ніяким опришком і не хотів ніякої слави. Просто обставини змусили його брати життя в свої руки і боротися за свободу, за свою землю, за свій народ. Він хотів простого людського щастя, як і всі ми», – сказав кінорежисер про свого героя.

На створення картини надихали прочитані твори українських прозаїків І. Франка, Г. Хоткевича, Ю. Федьковича, М. Коцюбинського, єврейського письменника Шмуеля Агнона, романтика польської літератури Францишека Карпінського, романіста Леопольда фон Захера-Мазоха, здійснені подорожі Карпатами разом з своїм другом і соратником Сергієм Михальчуком. Ще з

дитинства вони з фотоапаратом і диктофоном пройшли і проїхали велосипедами по всій Чорногорі та околицях, протоптавши практично всі місця, пов'язані з іменем славного опришка, та записуючи легенди і співанки про нього.

Історичною базою для кінокартини стали роботи Володимира Винниченка, документи з архівів – Центрального Державного Історичного Архіву України у Львові, Кракова та Івано-Франківського музею Олексю Довбуша, заснованого академіком Грабовецьким. Досліджували кримінальні справи, доноси, листи. Проте найвагомішим джерелом для режисера стали праці Володимира Грабовецького, який 50 років вивчав життя і рух опришків, і сам народився на Батьківщині їх ватажка – у Печеніжині.

Режисер вдячний за допомогу, яку надали докторка наук Лариса Фіалкова з Хайфського університету – відома дослідниця Бешта і Олексю Довбуша у староєврейському фольклорі, центр Юдаїки Києво-Могилянської академії, а Йосиф Зісельс та Ігор Туров привідкрили для режисера незнаний світ того, що діялось в Україні і Карпатах у XVII-XVIII століттях.

Олесь Санін розповів, що фільм «Довбуш» – це 108 знімальних днів, близько 50-ти живописних локацій на високогір'ї Карпат, команда з 3000 людей, залучення 500-а людей для масових сцен та масштабне відтворення життя і побуту XVIII століття (одяг, помешкання, зброя, музика тощо), 80 професійних каскадерів, команди піротехніків та історичних реконструкторів. Спеціально для фільму пошито понад 1000 костюмів, над якими працювали 300 майстрів одягу, сконструйовано унікальні карети.

(Далі буде)

Марія ПОРОХ,
членкиня Клубу інтелігенції
ім. І.Пелипейка та РО «Просвіта».
Світлини авторки та з відкритих джерел.

Тристоронні переговори глав МЗС Румунії, України та Р.Молдова у Кишиневі

Третє засідання Тристоронньої комісії Румунія-Україна-Республіка Молдова на рівні міністерств закордонних справ, відбулося у п'ятницю, 5 липня, в Кишиневі. У ньому взяли участь міністерка закордонних справ Румунії Лумініца Одобеску, міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба, міністр закордонних справ Республіки Молдова Міхай Попшой, представники міністерств енергетики та транспорту трьох країн, а також керівництво центрів з протидії дезінформації.

Зустріч стала нагодою для Румунії знову висловити підтримку Україні та Республіці Молдова, будучи важливим моментом для прикладних дискусій з питань, що впливають на їхні економіки, суспільства і життя громадян, таких як з'єднання енергетичних і транспортних систем, регіональна безпекова ситуація, а також європейський порядок денний.

Під час переговорів міністерка Лумініца Одобеску запевнила про тривалу та багатовекторну підтримку європейського курсу України та Республіки Молдова з боку бухарестської влади. Вона заявила, що офіційний початок переговорів про вступ до Європейського Союзу є гарантією приєднання до європейського проєкту, а також єдиним варіантом, який може забезпечити безпеку, мир і процвітання громадян цих двох країн.

Під час зустрічі було обговорено безпекову ситуацію в регіоні та дестабілізуючі наслідки агресивної війни Росії проти України. Міністерка закордонних справ Румунії підтвердила свою підтримку задля перемоги України, яка є необхідною для безпеки та стабільності усього Чорноморського регіону.

У цьому контексті важливою темою обговорення стала дезінформація – явище, що спричиняє нестабільність і фрагментацію,

яке посилюється в умовах незаконної агресії Російської Федерації проти України. Представники трьох країн домовилися про стратегічний підхід і спільні дії для захисту демократичних цінностей. Міністри закордонних справ також підписали тристоронній меморандум про взаєморозуміння щодо протидії дезінформації, що відображає спільну прихильність до більш структурованої співпраці у цій сфері.

Під час зустрічі разом з представниками відповідних міністерств також була обговорена необхідність вдосконалення та посилення співпраці в галузі транспорту та енергетики. У плані транспорту, інфраструктури і транзиту дискусії торкнулися важливих аспектів з точки зору внеску цих сфер в інтеграцію та взаємозв'язок Республіки Молдова та України з європейським простором. Крім цього були проаналізовані варіанти розвитку шляхів солідарності, необхідних для підтримки стійкості України та запуску майбутнього процесу відбудови.

У сфері енергетики дискусії були зосереджені на проєктах енергетичного взаємозв'язку, спрямованих на забезпечення енергетичної безпеки України та Республіки Молдова, в тому числі шляхом диверсифікації маршрутів та джерел постачання, а також посилення їх взаємозв'язку з Європейським Союзом.

Тристороння зустріч міністрів закордонних справ Румунії, Республіки Молдова та України завершилася підписанням спільної заяви, яка поновлює спільне зобов'язання діяти солідарно в умовах триваючої незаконної війни Росії проти України.

Василь КАПТАРУ
Фото: www.mae.ro

ПОЗИЦІЯ РУМУНІЇ НА ПЕРШОМУ САМІТІ МИРУ В ШВЕЙЦАРІЇ

У середині червня в Швейцарії пройшов перший Саміт миру по Україні. Це була велика міжнародна конференція, яку ініціював офіційний Київ з метою започаткування процесу встановлення справедливого, всеосяжного та тривалого миру в Україні на основі принципів Статуту ООН та міжнародного права. У саміті взяли участь понад 100 країн і організацій із усіх континентів, в тому числі й Румунія, яку представила міністерка закордонних справ Лумініца Одобеску. У рамках цієї події глава румунського зовнішньополітичного відомства виступила з національною декларацією Румунії та взяла участь у тематичній сесії, присвяченій глобальній продовольчій безпеці.

Лумініца Одобеску наголосила на необхідності імперативного дотримання положень Статуту ООН та міжнародного права в будь-яких мирних зусиллях в Україні. Вона наголосила на виключній відповідальності російської федерації за агресію проти України, яка є серйозним порушенням основоположних норм міжнародного права. Міністерка також відкинула російські пропагандистські наративи про нібито готовність росії до мирних переговорів. Глава МЗС Румунії також зауважила системний, глобальний характер війни, розв'язаної російською федерацією проти України.

«Ми зобов'язані надалі підтримувати Україну враховуючи наше спільне зобов'язання відстоювати беззаперечне право кожної суверенної країни вирішувати своє майбутнє. Ця відповідальність покладена на нас колек-

тивно, як на спільноту, пов'язану як правилами, так і цінностями, всіма невинними жертвами в Україні», – заявила Лумініца Одобеску.

У тематичному виступі щодо продовольчої безпеки міністерка закордонних справ Румунії представила глибокі негативні наслідки, які відчуються в усьому світі в контексті масованих і систематичних повітряних ударів російських сил по українській цивільній інфраструктурі, в тому числі по експортній. Міністерка Лумініца Одобеску представила динамічну роль Румунії у сприянні українському експорту, а також зусилля, що докладаються на національному рівні або у координації із зовнішніми партнерами для постійного збільшення транзитних потужностей для української сільськогосподарської продукції. Ці зусилля, які продовжуються і сьогодні, мають прямі переваги для покращення ситуації на світовому продовольчому ринку та для економічної стійкості України. Більше того, ці зусилля є актуальними з точки зору процесу відбудови України, а також підтримки її інтеграції до єдиного європейського ринку.

За підсумками саміту було прийнято Спільне комюніке, в якому підкреслюється необхідність того, щоб будь-які майбутні дискусії або зусилля, спрямовані на досягнення миру в Україні, ґрунтувалися на Статуті ООН і повазі до принципів міжнародного права.

Василь КАПТАРУ
Фото: www.mae.ro

Свято рибного борщу та української гастрономії в Суліні

У суботу, 13 липня, в місті Суліна відбувся 10-й Фестиваль українського рибного борщу, особливе кулінарне свято та можливість об'єднати членів української спільноти з усієї Румунії. Цьогорічний захід, спрямований на просування репрезентативних кулінарних традицій, гастрономічної культури українців дельти Дунаю, а також традиційної культури та багатства українського фольклору, мав великий успіх як серед місцевих жителів, так і серед туристів.

Під палючим сонцем, серед вербових гілок на березі Дунаю, свої кулінарні вміння продемонстрували тринадцять команд, які представили місцеві організації СУР у Чукурові, Теліці, Кілія Веке, Крішан, Сфинту Георге, Летя, Караорман, Тульча, Мурігьол, Пардіна, Суліна та Фінтина Маре. Зіркою заходу став український рибний борщ, приготований у чавуні на дровах з інгредієнтів, наданих організаторами.

На фестивалі були присутні багато членів Національної ради Союзу українців Румунії на чолі з Головою СУР, депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким, який зазначив, що Фестиваль українського рибного борщу є одним з найважливіших заходів, організованих СУР, відповідно Тульчанською філією, святом, яке об'єднує українців з усієї Румунії. Голова СУР подякував організаторам, голові Тульчанської філії пані Лучіці Герман, яка була душею цього заходу, а також усім членам місцевих організацій Тульчанського повіту за їхню участь, а особливо за збереження та популяризацію українських традицій у цьому чудовому регіоні.

«Я неодноразово говорив, що українці Тульчанського повіту є справжніми хранителями культури, мови та традицій української спільноти», – сказав Микола-Мирослав Петрецький, подякувавши їм за єдність, яку вони демонструють у ці неспокійні часи. Голова СУР підкреслив, що завдяки таким заходам членам Союзу вдається представити широкому загалу «багатство і красу культури української спільноти в Румунії і те як важливо передавати її молодим поколінням». Він висловив радість, що серед присутніх було багато представників молодого покоління, які неодмінно переймуть ці цінності і передаватимуть їх далі.

(Продовження на 9 стор.)

Свято рибного борщу та української гастрономії в Суліні

(Закінчення. Поч. на 8 ст.)

Вишукані роками багатьма поколіннями працюючих українських жінок рецепти, секретні інгредієнти, чудові старовинні українські пісні перепліталися з історіями, що розповідалися біля чавунів. Окрім великого розмаїття смаків та ароматів, адже на фестивалі було дуже багато різних рибних страв, таких як фарширована щука, фрикадельки, салат з ікрою чи копчена риба, і солодощі – домашнє печиво, пироги з сиром і родзинками тощо, фестиваль став приводом для спілкування, взаємодії та можливістю для всіх присутніх насолодитися ще одним визначальним елементом української ідентичності – українською піснею.

На Фестивалі українського рибного борщу представники старого покоління, що несуть в собі спогади про минуле, разом з молодими людьми, які тільки починають свій шлях, з однаковою радістю співали старовинні українські пісні. Перед численною аудиторією виступили вокальні колективи: «Перша зоря» з Суліни, «Ясна зоря» з Мурігьола, «Рибалка» з Крішана, «Біла рожа» (діти) з Леті, «Веселка» з Караормана, «Зірочіка» з Чукурови, «Задунайська січ» з Тульчі, «Чорне море» зі Сфинту-Георге, «Дунай» з Пардіни, «Біла Маківка» з Кілія Векс, «Лілія» з Фінтина Маре, а також група-засновників «Задунайська Січ» з Тульчі.

Й останнє, але не менш важливе – це було свято народного одягу, оскільки всі ансамблі, хори та вокальні групи були одягнені в нові традиційні костюми, придбані за підтримки СУР. Це був ще один винятковий захід, який мав справжній успіх і користувався великою популярністю серед присутніх.

Василь КАПТАРУ

Микола Вегеш, Ірина Люба Горват

НАВІКИ В ПАМ'ЯТІ НАРОДНІЙ

До 85-річчя проголошення незалежності Карпатської України
і 150-річчя від дня народження Августина Волошина

(Продовження з попереднього н-ра)

*Він – правда наша вічна, а не посмертна згадка,
Він знав глибину народу, а не шумливу піну.
До грамоти й культури він темну душу кликав
І піднімав до світла, до правди і до волі.
О батьку Президенте, любов людська велика,
Що маємо до тебе, не вигасне ніколи.
О краю над краями, Карпатська Україно,
Коли вже раз ми встали і розірвали ґрати,
Як тяжко знову нині упасти на коліна³⁴
І знов самим на себе темниці будувати .*

У вірші «Про Закарпатську Січ», написаному Михайлом Качуряком є такі рядки:

*Президентом був Волошин, Клочуряк – мініс-
тром,
А посланцем – Ревай Федор, Юлій – журна-
лістом.
А Климпуші із Ясіня великого роду
Збудували Січ Карпатську, робили свободу.
А найстарший Дмитро Климпуш – комендан-
том в Хусті,
Розіслав він по Карпатах друковані листи.
Ми тоді листи дістали та їх прочитали,³⁵
Що карпатські українці самостійні стали .*

У березні 1924 р. вчитель хустської горо-
жанської школи Іван Устіянович з нагоди 50-
річного ювілею Августина Волошина присвя-
тив йому вірш «Славний Руси Син»:

*Хто то уже годи дзвонить
У сріберний Руси дзвон?
Хто за народ свой боровся,
Як в неволі був ще він?
Хто то уже довгі годи
Родним словом навча?
Хто писав батькам «Науку»,
Їх діточкам букваря?
Хто працював і працює,
Як той пильний муравель?
Хто стоїть все на сторожі,
Як той чуйний журавель?
Оре родні перелоги,
Добрим зерном засіва;
Хто то? Скажи, моє любе,
Скажи, руськоє дитя?
Уже знаєш, вже відаєш,
Хто той славний Руси Син?
Так: Не є хто ніхто інший,
Лиш Волошин Августин!
Єго слово гомоніло,
Як нам грозив уже скон,
Єго слово не вгаває,
Як нас лишив тяжкий сон.
П'ятидесятий год уродин
Днесь святкує руський світ,
Тому й ми од серця кличем:
Най живе ще много літ!
Най живе в здоров'я щасно
Для народного добра,
Сего все єму желаєм,
В Бога просить Русь ціла!³⁶*

Автор збірки поетичних творів і оповідань
«Прощайте, рідні Карпати» Федір Микита у
вірші під назвою «Вінок», на наш погляд, зро-

бив досить вдалу спробу охарактеризувати
зміни, які відбулися на Закарпатті наприкінці
30-х років:

*Сиротою ми бували
Не одному на посміх,
Й доля від нас відіуралась,
Тихо свистав тут батіг.
Но кров наша бушувала,
Щоб не заспати навіки,
І колись сказати світу,
Що ми не сироти і не каліки.
Нова радість в нашім краю
Для всіх появилась,
Скинули ярмо з плечей,
Самостійність народилась.
Синьо-жовті прапори повівають
І образ доктора Волошина,
Про ту славу всі співають,
Навіть найменша дитина.
Вістка скоро рознеслась
По всій Україні,
Як Січовики стояли
За свої святині.
Дніпро гуде пісню дива,
Київ очі протирає,
Славних сватів з Закарпаття
З хлібом приймає.
Під прапором синьо-жовтим
Музиканти грають,
На «невістку» – Закарпаття
Вінок накладають .*

Імена цих поетів мало що скажуть сучасно-
му читачеві. Але ж у Карпатській Україні
жили і працювали талановиті й добре знані
письменники Василь Гренджа-Донський,
Севастьян Сабол (Зореслав), Юлій Боршош-
Кум'ятський та багато інших.

Серед письменників Закарпаття кінця
1930-х років особливе місце займає уродже-
нець Волового (Міжгір'я), селянин за поход-
женням В. Гренджа-Донський, якого справед-
ливо вважають основоположником новітньої
української літератури. У 1938 р. він уже був
автором багатьох збірок поезій, історичних
повістей і п'єс. Наприкінці 30-х років вийшла
його чергова збірка поезій «Тобі, рідний
краю». В одноіменному вірші цієї збірки поет
пише, що вірить, що настане час, коли «сонце
свободи» буде світити з небес «на наші зелені
Карпати». В. Гренджа-Донський з великим
захопленням зустрів звістку про проголошен-
ня незалежності краю і в 1939 р. написав нову
редакцію (перша – 1928 р.) вірша «Марш
молоді Карпатської України». Куплет, яким
завершується цей твір, ніби підсумовує бага-
торічну боротьбу закарпатців за свою свобо-
ду:

*«Повстав наш край із крові, із руїн,
Хай пропадуть роздори, ряд незгод,
Нехай живе Карпатська Україна,
Нехай живе вільно наш народ!»*

Протягом 1938–1939 рр. В. Гренджа-
Донський опублікував поезії «Цей день для
нас гіркий, нещасний...», «Мені в наруччі

умирав», «В світ за очі», «Вістка з тюрми»,
«Думки за ґратами», «Моїй донечці», «Ю-
нацькі могили», «Ой, похмуро небо», «Ходить
стара ненька», «Ще б'ються хлопці...», «І до-
ки ще?...», «Криваві квіти», «Смерти не
боюся!», «Лиш смерть вирве з рук мій олі-
вець», «Велика п'ятниця в тюрмі», «Христос
воскрес...», «Остання куля», «Рідний вітре»,
«У прокурора» та ін. У них поет яскравими
фарбами змалював героїчний опір захисників
Карпатської України, її трагічний кінець у
березні 1939 р.

... 15 березня 1939 року редактор урядової
газети «Нова свобода» Василь Гренджа-
Донський працював допізна, необхідно було
підготувати матеріали засідань Сойму Кар-
патської України. Незважаючи на велике
навантаження, встав раненько. Обстановка в
Хусті 16 березня була нервозною, навіть
панічною. Усі кудись бігли, вулиці переповне-
ні народом. Від друзів дізнався, що угорці
захоплюють міста, президент Августин
Волошин терміново виїхав, а позиція Ні-
меччини щодо вторгнення гортистів невідома.
Разом з Ю. Брацайком і М. Долинаєм, мініс-
трами Карпатської України, дав згоду їхати до
Будапешта на переговори з угорським уря-
дом...

Як тільки в'їхали до Тячева, відразу помі-
тили розвішані по місту угорські прапори.
Через кількост метрів машину зупинили.
Підійшов чеський солдат і наказав вийти. На
протест Брацайка, що вони є представниками
суверенної держави, заявив, що ніякої україн-
ської влади не визнає. Гренджу-Донського та
його побратимів заарештували. Найгіршим
було те, що їх передали в руки угорських
терористів, і вже 21 березня повели на пер-
ший допит.

Гренджа-Донський був добре відомий на
Закарпатті як полум'яний борець за незалеж-
ність свого народу. Угорці швидко зрозуміли,
хто потрапив до їх рук. Перебуваючи в тячів-
ській тюрмі, поет дізнався про звірства, які
чинять окупанти на його рідній землі. Не сум-
ніваючись у тому, що і йому не минути кату-
вань, а врешті-решт і розстрілу, вирішив
написати і передати рідним останнього листа.
Звертаючись до своєї доньки, Гренджа-
Донський писав: «Найдорожча моя дитино!
Не плач за своїм батьком, а носи голову гордо,
високо. Твій тато не злодій, не грабіжник, але
пострадав за велику, святую ідею, за визволен-
ня нашого народу... Я ціле своє життя присвя-
тив нашому народові, не раз покривдив і вас –
свою сім'ю, але вірив, що ви перейняті тією
святою ідеєю, що й я. Почавши від маленької
дитини, я старався защебити в тобі любов до
свого народу, а велику ненависть до наших
ворогів...

Ти вже знаєш про Україну, знаєш ті наші
милозвучні пісні, що вічно житимуть. Добре
знаєш, за що вмирали наші батьки, за що
боролось наше славне Запоріжжя і за що зги-
нув і твій батько... Зірочко моя люба, єдина!
Десь перед кількома роками подарував я тобі
переплетену мою авторську книжку, а до неї
вписав тільки чотири рядки: »

СВЯТО ФУТБОЛУ НА ЄВРО 2024

17-й чемпіонат Європи з футболу пройшов з 14 червня по 14 липня у Німеччині, уперше після возз'єднання ФРН і НДР.

Учасниками фінальної частини ЄВРО-2024 стали 24 найкращі команди Європи, серед яких і збірні Румунії та України, які виступили в групі Е, разом зі збірними Словаччини та Бельгії.

Збірна Україна перед стартом ЄВРО-2024 з футболу провела три товариські поєдинки: зіграла внічию з Німеччиною (0:0), поступилася Польщі (1:3) та розгромила Молдову. Але в Німеччині не зуміла вийти з групи Е, завершивши виступи після групового етапу на четвертому місці в своєму квартеті. Попри невдалий виступ української збірної президент України Володимир Зеленський подякував «синьо-жовтим» і наголосив на важливості збереження єдності нації та взаємної підтримки і «за часів поразок, і за часів перемог». «Попри невтішний результат, ви билися за нашу країну. Наші великі перемоги попереду! Перемоги України. А поки тримаймо удар, підіймаймося, щоб рухатися далі, щоб у майбутньому стати сильнішими!» – написав В.Зеленський у соцмережі.

Водночас, збірна Румунії стала однією з головних несподіванок цього чемпіонату Європи, завершивши груповий етап на першому місці, після перемоги над Україною (3:0), поразки від Бельгії (2:0) та нічиєї зі Словаччиною (1:1).

Румунія завершила відбіркові турніри без вражаючих матчів, але й не програла жодного поєдинку, тож були певні очікування, достатні для того, щоб зібрати на трибуні мюнхенського

стадіону «Альянц Арена» понад 40 тисяч вболівальників. 3:0 над командою Сергія Реброва не лише стали вирішальними у боротьбі за вихід з групи, а й увійдуть у новітню історію румун-

ського футболу як один із найкращих матчів за останні понад 20 років.

Команді Еді Йорденеску пророкували боротьбу за третє місце, проте завдяки перемозі над українцями у першому турі, а також завдяки результатам подальших матчів, Румунія завершила груповий етап ЄВРО-2024 на першому місці.

У матчі проти України збірна Румунії побила і рекорд, пов'язаний з володінням м'ячем. Зокрема, «триколірні» показали найнижчий від-

соток (29%) володіння м'ячем команди-переможниці у матчі Євро з моменту початку ведення цієї статистики (з 1980 року).

В 1/8-й Румунія сподівалася зіграти проти Австрії чи Польщі, але зустріла збірну Нідерландів, якій зрештою поступилася з рахунком 0:3.

Попри «суху» поразку та виліт з турніру, румуни гарно попрощалися з Німеччиною. УЄФА та провідні світові ЗМІ високо оцінили такий вчинок. Румуни пішли прикладом японців та ідеально прибрали за собою у роздягальні мюнхенської «Альянц Арени».

Крім цього вони залишили організаторам турніру лист-подяку, написаний як румунською, так і німецькою мовами: «Євро-2024 став для кожного з нас одним з найважливіших футбольних досвідів пережитих до тепер і ми дуже раді, що це відбулося саме у Німеччині. Кожен матч, кожна емоція, кожен досвід об'єднали нас і дозволили відчуті магію футболу.

Ми залишаємо Німеччину, знаючи, що віддали все для Румунії і вдячні за усе, що ми пережили тут у ці тижні. Для нас було честю бути частиною великої європейської футбольної родини.

Дякуємо за те, що дозволили нам відчуті себе як вдома!

Збірна Румунії з футболу.»

Румуни вшосте брали участь в європейській першості та вдруге у своїй історії вийшли з групи. Найуспішнішим турніром й донині вважають ЄВРО-2000, коли команда із молодими Адріаном Муту, Крістіаном Ківу та легендою румунського футболу Георге Хаджі зіграла внічию із Німеччиною (1:1) та перемагала Англію (3:2) у груповому етапі. Тоді Румунія зуміла пробитися до чвертьфіналу (де зіграла проти збірної Італії і програла з рахунком 0:2), що і дотепер є її найкращим результатом на чемпіонаті Європи з футболу.

Василь КАПТАРУ

Микола Вегеш, Ірина Люба Горват

НАВІКИ В ПАМ'ЯТІ НАРОДНІЙ

До 85-річчя проголошення незалежності Карпатської України
і 150-річчя від дня народження Августина Волошина

»

*«Хоч би і чорною була
Твого життя сторінка,
Ніколи, доню, не забудь,
Що ти є українка!»*

Врий собі ці рядки в пам'ять і ніколи їх не забудь. Хай твоє серце кипить ненавистю до тих гнобителів нашого народу, що брудною ногою вступили на нашу святу землю і чоботом здавили нашу вимріяну волю».

Чорна коса смерті обминула волелюбного письменника. Йому ще доведеться витерпіти страшні муки, коли фізичні знущання будуть чергуватись з моральними образами.

Перебуваючи в тячівській тюрмі, Василь Гренджа-Донський постійно викликався на допити. Один з них, 4 квітня, тривав з 13 до 21 години. Так пройшов місяць. А 15 квітня наказали приготувати речі і вийти з камери. Спочатку промайнула думка, що його звільнять, але через деякий час марні сподівання розсіялись, як солодкий сон. «Пов'язано нас так, що Ревай подав ліву руку, я подав праву, положив на руку Ревая, жандарм сильно зв'язав ланцюгом, відтак на наші руки наложив руку Маркуш, далі Тарканій, і нас чоти-

рьох зв'язано настільки, що нам руки посиніли, ще й колодкою замкнено... Так мали привести нас до Кривої».

Поет ще не знав, що в Кривій був щойно організований концтабір, і що саме там доведеться перенести пекельні муки. Знущання почалося, як тільки вони ступили на територію табору: «Відтак наказали нам сісти, але так, щоб ряди були наче за лінією, нашпакованою вздовж і впоперек. Ми мусили сидіти з витягненими шиями, з підложеними під себе ногами «по-турецьки». Повернутись до сусіда або розмовляти було заборонено. Хто нагнувся взад чи вперед і порушив лінію, до того жандарми підійшли і вдарили рушницями, в ліпшому випадку в груди, як не просто у бороду. За 5 днів перебування в Кривій нас так вимучило отаке сидіння і побої, що ми всі виглядали наче мерці».

Наставали такі хвилини, коли ув'язнені бажали собі смерті. Але, мабуть, сама доля бажала їм вижити, щоб вони змогли розповісти нащадкам про пережите. Не випадково, що Василь Степанович написав сотні віршів, у яких викривалися злочини мадярських гортистів. 19 квітня Гренджа-Донський був переведений до концтабору Вор'юлопош, який був

створений на території фільварку Дежефія поблизу Ніредьгази. Умови тут були надзвичайно важкими. Ув'язнених постійно виводили на допити, весь час доносились крики й зойки, нерідко людей приносили до камери непритомними. Саме тоді, користуючись шифром, про який знав тільки він і один з його товаришів, хворий поет написав:

*«Биття, тяжкі побої, муки
приймаєте, мої брати...
Не люди це, але гадюки,
Кати, прокляті кати».*

Перебуваючи в таборі, поет напружено працював. Він писав історію Карпатської України. Без перебільшення можемо вважати його першим її істориком. У травні 1939 року Гренджа-Донський писав: «Тяжко згадати про всі ті села, тих людей і ті муки, які нещасне українське населення терпіло. Коли б я був на волі і мав свободу руху, можна б написати цілі томи про муки і страхіття... Але й на те прийде час». Коли такий час настав, В. Гренджа-Донський написав унікальну працю-щоденник «Щастя і горе Карпатської України».

(Далі буде)

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ВІДСВЯТКУВАЛА 175 РІЧНИЦЮ ВІД НАРОДЖЕННЯ ПАНАСА МИРНОГО

У Клуж-Напоці члени української громади зібралися на Філологічному факультеті місцевого університету імені Бабеша-Бойоя, аби відсвяткували 175 років від народження Панаса Мирного (1849-1920) – унікальної, різносторонньо обдарованої особистості, в спадщині якої знаходяться малі прозові та драматургічні твори, психологічний роман, поезії та переклади. Захід «175 років від дня народження прозаїка і драматурга Панаса Мирного» відбувся наприкінці травня, а його організацію ми завдячуємо клужській філії Союзу українців Румунії та її постійному партнеру – відділу української мови та літератури, що є складовою кафедри слов'яністики вищезгаданого університету. У вступному слові голова клужської філії СУР доцент І. Гербіл нагадав присутнім студентам, викладачам, членам Союзу українців Румунії та вимушеним переселенцям з України про роль цього письменника в розвитку української прози свого часу.

У першій презентації «Панас Мирний – біографічний огляд» студентка першого курсу українського відділення Анастасія Федурян розповіла присутнім про цікаві факти з особистого життя цього митця слова. Панас Мирний – псевдонім видатного українського письменника Панаса Яковича Рудченка, який «прослужив чиновником у полтавській казенній палаті 40 років», а літературою почав займатися, щоб «відволіктися від служби». Він починав як збирач фольклорних матеріалів, дослідник і палкий агітатор української мови, перекладач на українську та автор оповідних творів. У співавторстві з рідним братом Іваном Біликом Панас Мирний написав роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – яскраво виражений соціально-психологічний твір, який є на думку доповідачки «першим в українській літературі справді епічним твором, що відображав життя українського селянства напередодні та під час проведення селянської реформи». Тема звичайного життя простого люду є провідною в

творчості П. Мирного, а до його найвідоміших праць відносяться роман «Повія», оповідання «Морозенко», п'єса «Лимерівна» та повість «Лихі люди». Студентка також розповіла про музей Панаса Мирного, який є одним з «найбагатіших в Україні за кількістю меморіальних речей. Близько тисячі речей, книжок, документів і фотографій розміщені в семи кімнатах будинку письменника. У ньому зберігаються рукописи, першодруки творів Панаса Мирного, спогади про нього сучасників».

Більш детально про вже хрестоматійний роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» йшлося у виступі лектора-доктора М.Гербіл під назвою: «Панас Мирний – автор реалістично-психологічної прози». У своїй презентації викладачка в першу чергу зазначила: «Панас Мирний увійшов в історію української літератури як прозаїк-новатор, який порушив суспільно важливі морально-етичні питання» та розповіла про історію створення вищезгаданого роману та його довгий шлях до читача. Вона говорила про появу в літературі того часу, зокрема в романах

Мирного та Нечуя-Левицького, нового «героя-нонконформіста, який кидає виклик ...системі», про «заглиблення реалістів у соціальне життя сучасності», про «соціальне та національне визискування...», яке провокує і відповідну зворотну реакцію, де насилля сприймається вже як «свята помста», про зображену кризу родинного життя та відсутність вибору для головних героїв тощо. Також доповідачка провела паралельну порівняльну характеристику цих героїв двох відомих українських прозаїків, визначила їхні спільності та розбіжності. «Інтерес та увага, спрямовані на розмовну мову, побутові деталі, прагнення показати кожне явище в контексті історії і з корінням у минулому представляють собою деякі риси поезики Мирного», – підсумувала авторка доповіді.

Незмінним доповненням до виступів, які завжди викликають великий інтерес присутніх, є документальні стрічки, в яких висвітлюється менш відома сторона митців та їхнього креативного процесу. І цього разу в двох переглянутих стрічках йшлося про дитинство Панаса Мирного, його нерозділені кохання та багаторічне сімейне життя, про його таланти та щоденні звички, про долю нащадків тощо. Усі ці аспекти відкривають Панаса Яковича Мирного з іншого ракурсу: як плодovitого творця і дуже скромну людину, відповідального працівника і палкого патріота своєї країни, який приймав активну участь у громадській та добродійній діяльності свого краю. Панас Мирний також залишається для нас взірцем й в іншому: він любив Україну всім серцем і творив не заради слави чи визнання, а заради неї: «Вся моя слава - Україна, якби їй добра хоч на дрібку зробив, (...) зміг показати безталанну долю людську, високу душу, (...) то і слава моя була б, і надії збулися. Через це я і пишу».

Ольга СЕНИШИН

Духовна пожива

ПРО СВЯТІСТЬ

Не раз запрошує Бог нас до святості. У Старому Заповіті говорить: "Ви маєте ставати святими, бо Я – святий" (Лев. 11, 44-45), а Христос запрошує нас кажучи: "Тож будьте досконалі, як Отець ваш Небесний досконалий" (Мт. 5,48). І можна навести ще багато прикладів, щоб показати, що в Святому Письмі Бог нас запрошує до святості. Для нас сьогодні Святою є людина, яка жила колись у давнині і пожертвувала своє життя Богу. Але все це було у минулому, а тепер це неможливо тому, що ми дуже зайняті, завжди незадоволені й тому нам важко думати про святість. І дійсно, в наші часи важче служити Богові, але не неможливим намагатися освячувати власне життя.

Стати святим або переживати з Богом завжди надзвичайно важко. Людина, яка бажає цього має нести невидиму боротьбу зі спокусами та лукавими думками, які лізуть у серце та мозок.

Серце є місцем де бажає перебувати Бог (Одр.3,20) і це місце потрібно тримати чистим весь час. Наші серця осквернюються лукавими думками, яких ми потайки приймаємо і, які пізніше стають лихими вчинками. Усякий лихий вчинок народжується у думці, потім йде до серця, а пізніше перетворюється на дію, якщо не відкинути його вчасно із серця. А лихі думки тримають нас далеко від Бога та від святості. Всілякі великі гріхи, які люди вчиняють ділом, спочатку були у плані людини.

Спаситель вчить нас, що із серця людини виходять всілякі злі вчинки (Мк.7,21-23) і можливо, що ми чули або були свідками того, що люди, які нам здавалися добрими і ніколи не переступали межу закону, вчиняли щось, що ми навіть не могли уявити. Не можна пояснити як добра людина за мить може стати поганою. Мабуть вона мала цю злобність усередині, там де ніхто її не бачив і вона з'являється з часом і у

вчинках. І пустельники боролися з цим, з лихими думками. Знали вони де лихе діло робить собі гніздо, але вони також знали, що там є місце приготуване для Бога. Там Бог бажає перебувати і наближатися до нашої істоти. Ця постійна боротьба з лукавим у думці та в серці й є дорогою до святості. У заключній частині Утрені священник виголошує: "Бо Ти Святий еси Боже наш і в святих спочиваєш..." В святих Бог спочиває, відпочиває в їхніх серцях. А в грішниках Він мучиться, тому що там де є лихі думки Бог не може відпочивати.

Не легко протистояти злобі, лихим думкам, які проникають у наші серця. Ми і не можемо цього зробити самі, без Божої помочі. Єдине, що ми можемо зробити - це протистояти злим думкам, не дозволяти їм входити до серця, а все інше допоможе нам зробити Христос.

отець Іван ЮРЧА

ВІДКРИЙМО СЕРЦЯ ДЛЯ ДОБРА

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

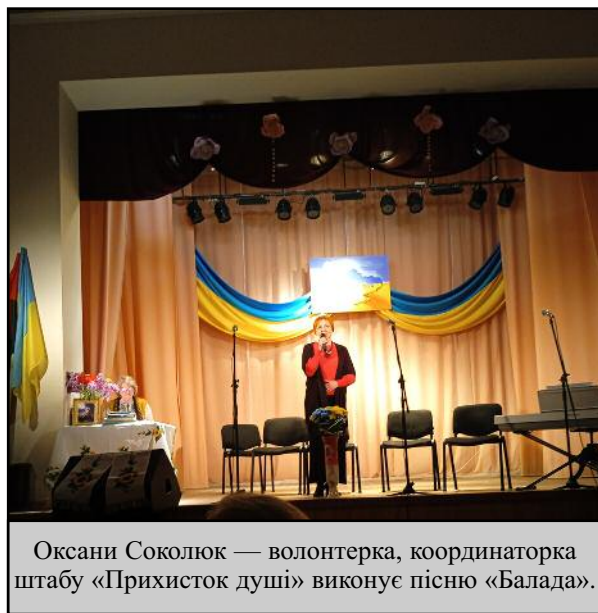
Природна краса Карпат, різноманітна програма активного відпочинку – походи в гори, рафтинг, рибальство, екскурсії в музеї, різноманітні майстер-класи, духовне спілкування зі священнослужителями, зустрічі з талановитими і цікавими людьми, концерти народної і сучасної музики – лікують душі учасників бойових дій всієї України – воїнів ЗСУ, Національної гвардії України, бійців добровільних батальйонів та членів їхніх сімей, які тут відпочивають.

Про позитивний результат благодійного проекту свідчить й те, що за 9 років відбулося 67 заїздів. Учасники таборування виражають безмежну вдячність та повагу «комбату Тані», як називають її «вихованці», та її колективу.

Протягом одного заїзду тривалістю 10 днів реабілітацію проходять 10-15 учасників (витрати на одного учасника 10 000 грн.).

«Війна триває... Ворог намагається нас здолати на полі бою... Ворог руками колаборантів намагається нас здолати зсередини... Але як би не було важко – нам своє робити, бо віримо в ЗСУ і нашу Перемогу і трансформуємо свою лють у підтримку і

допомогу нашим Воїнам! Немає часу на відчай і занепад духу, бо тисячі наших Захисників потребують нашої підтримки і допомоги!», – сказала Тетяна Костинюк та подякувала кожному, хто долучився до проведення благодійного збору, хто постійно підтримує наших воїнів та працює задля Перемоги України.

Оксана Соколюк — волонтерка, координаторка штабу «Прихисток душі» виконує пісню «Балада».

Володим Довгун — художник-живописець, поет-пісняр виконує пісню «Космач».

яких прозвучали давні стрілецькі пісні із виводом тексту на екран, що дало можливість людям, згадуючи слова, підспівувати разом з колективом, та пісні, народжені війною ХХІ століття.

До глибини душі учасників заходу пронизала пісня «Балада» у виконанні Оксани Соколюк – волонтерки, координаторки штабу «Прихисток душі», зворушила так, що зачепило серце, покотилися сльози. Щемно прозвучала й патріотична пісня Володимира Довгуна «Космач» в авторському виконанні. Акомпонував йому воїн ЗСУ, добре знааний на Косівщині музикант, композитор і вокаліст Ярослав Воротняк з позивним «Сопілкар», який сьогодні воює за Україну на фронті, а на цей час перебуває вдома у коротко-часній відпустці.

Під час розігрування лотереї раритетних видань книг і речей, які мають художню та естетичну цінність, було зібрано 18 000 гривень. Цю суму передано Тетяні Костинюк для потреб реабілітаційно – відпочинкового табору ««3 любов'ю в серці»».

На закінчення зустрічі присутні разом із ансамблем бандуристок «Сонячна струна» проспівали пісню «Ой у лузі червона калина», яка стала гімном українських військових, асоціюється зі стійкістю українського народу, яка вразила і продовжує вражати весь світ.

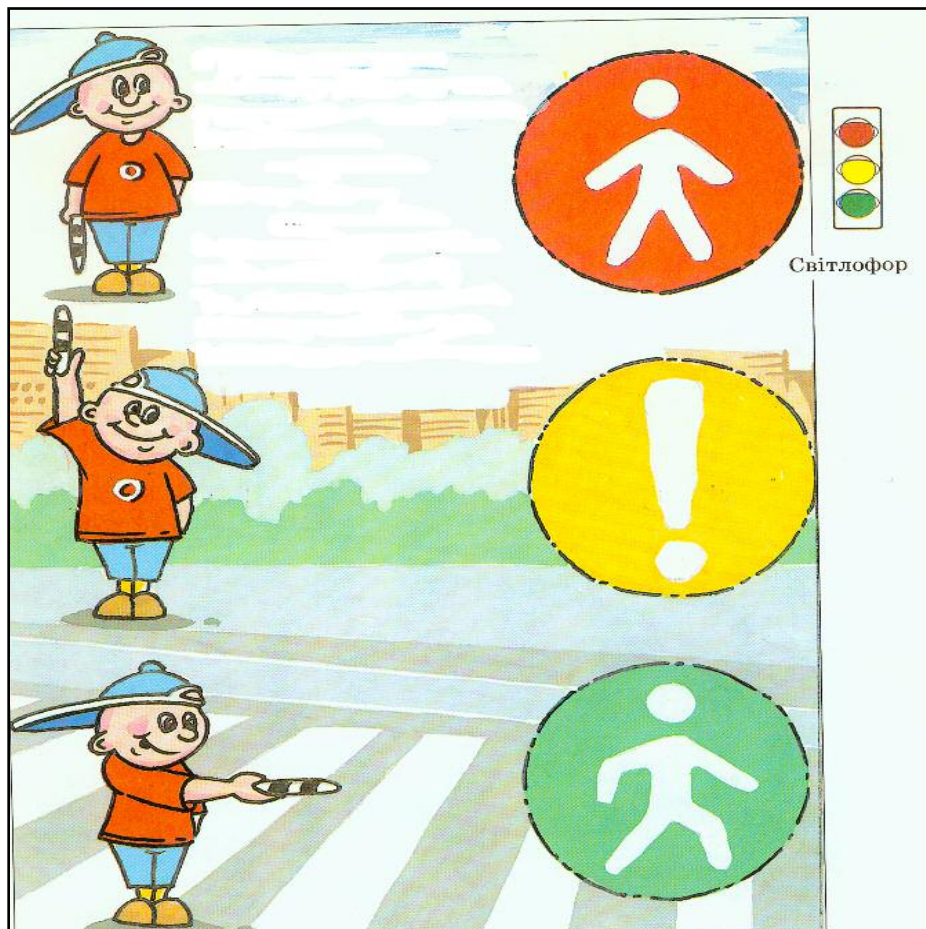
Марія ПОРОХ,
членкиня Клубу інтелігенції
ім. І.Пелипейка та РО «Просвіта».
Світлини авторки.

Благословенне слово всечесного отця-декана Романа Іванюлика. На сцені – Оксана Довгун – модераторка заходу та й ансамбль бандуристок «Сонячна струна», зліва перша – керівниця Світлана Лазован.

♦ Е Т О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

Олексій КОНОНЕНКО

АЗБУКА
ДОРОГИ

СВІТЛОФОР

Я Миколу навчаю:

– Світлофор три ока має,

Ось **червоне** – треба знати
Йти не можна, слід чекати.**Жовте** світить – не хвилюйся,
Роздивися, приготуйся.А **зелене** – вирушай,
та дивись, не поспішай.Не біжи, спокійно йди,
Будь уважним, як завжди.

Малюнки Віктора КОНОНЕНКА

ЗЕМЛЯ – У ВИГЛЯДІ ВЕЛИЧЕЗНОГО ЯЙЦЯ

Світ стародавні китайські астрономи уявляли у вигляді величезного яйця. Земля була подібною до жовтка, а небо до шкаралупи. До неба були прикріплені світила, які разом з небом оберталися навколо Землі.

У 134 р. н.е. вчений Чжан Хен винайшов перший у світі сейсмограф – прилад для визначення коливань ґрунту (землетрусів).

Він був зроблений з латуні у вигляді бочонка з 8 драконами на його поверхні. Драconi вказували на всі сторони світу, а довкола сиділи жаби з розкритими ротами. У пащі драконів було по кульці. Під час коливання ґрунту з пащі одного з драконів викочувалась кулька і падала в рот жаби. Так визначався напрям центру землетрусу. (Фото)

КЛАРНЕТНИЙ РОЗКВІТ КРАЮ

Вкраїнська доле-днино,
повік так, тож і ніни,
вимім навстиж відкриєш,
до себе добрих звеш.

Кларнетний розквіт краю
дола пороги сині,
вовик твоїм, але сином
для мене честю є.

Скажу відверто, чесно:
любов моя до тебе
не хвиля вітру в шибу,
не марна гучність слів

Увічнюю в тобі я
себе я, українця,
й руками обнімаю
прийдешність твоїх днів...

КЛАРНЕТНИЙ РОЗКВІТ КРАЮ

Слова Івана КОВАЧА

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

♦ С М О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

ЛІТО – ЛІТЕЧКО! КАНІКУЛИ – МОРЕ І ГОРИ!

Липень – місяць канікул як для учнів, так і для студентів!

Хто-куди поспішає, одні на море, інші в гори, чи в Дельту, щоб відпочити, розважитися з друзями, набрати сил для початку нового навчального року.

Канікули – це перерва в заняттях. Канікули бувають не лише влітку, є і зимові та весняні.

В Румунії, США, Ірландії, Україні літні канікули тривають по три місяці, в той час, як у Англії, Нідерландах і Німеччині – від шести до восьми тижнів.

У Бразилії літні канікули починаються в грудні і закінчуються в кінці січня, або на початку лютого.

У Нігерії канікули тривають від середини липня до другого тижня вересня.

У Канаді літні канікули тривають 2 місяці – липень та серпень.

У Данії літні канікули тривають 6 тижнів.

Бачимо, що кожна країна має свої плани на те, щоб всі мали часу відпочити, розслабитись і набрати нових сил.

То ж гарних сонячних канікул всім!

(І.П.-К.)

Василина КОПИТКО

Звідки походить слово «канікули»

«Канікули» – це слово прийшло в українську мову з латині. Canicula – спочатку мало таке значення «маленький собачка». Canes – це «собачка» сучасною італійською.

Давні римляни зірку Сіріус, найяскравішу в сузір'ї Великого Пса, називали Canicula. На початку літа вона ставала видимою зранку, коли і починалися й перші спекотні дні.

Цей період називали «dies caniculares», тобто «собачі дні». У спеку намагалися не працювати, а відпочивати. Тому літній відпочинок – це «канікули».

Це слово з латини запозичили багато мов:

- . vacanza – італійською
- . vacation – англійською
- . vacances – французькою
- . vacanta – румунською.

Іван ФРАНКО

ГРІЄ СОНЕЧКО!

Гріє сонечко!
Усміхається небо ясне,
Дзвонить пісеньку жайвороночок,
Затонувши десь у глибині-безодні
Кришталевому океану...

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ЛІТО

Зелена травичка,
Прозора водичка,
Край водички – дубочок,
З дубочком – лісочок.

А у лісі ягідки,
І квітоньки, і пташки,
І зайчики малесенькі,
І білочки рудесенькі.

Іванна БЛАЖКЕВИЧ

ДО РІКИ

Нумо швидше до ріки
Всі гуртом купатись!
Нам сріблястої води
Нічого боятись.
На зеленому моріжку,
В лозах коло броду
Поскидаємо вбрання
І – шубовсть у воду!

РУМУНІЯ ТА УКРАЇНА ПІДПИСАЛИ БЕЗПЕКОВУ УГОДУ

11 липня в кулуарах саміту НАТО у Вашингтоні президенти Клаус Йоганніс та Володимир Зеленський підписали Угоду про співробітництво у сфері безпеки між Румунією та Україною, яка стала 23-м подібним документом, підписаним офіційним Києвом.

Угода передбачає підтримку України у створенні національного координаційного центру з озброєнь. Водночас, як повідомила українська сторона, Румунія передасть Україні систему Patriot, підтримуватиме її з тією ж динамікою, що й упродовж 2022–2024 років, а також сприятиме максимально швидкому транзиту всієї необхідної техніки своєю територією до України. Крім того, Румунія та Україна продовжать співпрацювати у сфері забезпечення стабільності та стійкості, підтримки процесу відновлення та відбудови української держави.

Румунія також намагається забезпечити максимальне використання своїх транспортних і логістичних маршрутів для сприяння як короткостроковим, так і середньостроковим і довгостроковим проєктам у процесі відновлення України, а також надаватиме довгострокову допомогу і підтримку оборонній промисловості України в досягненні її мети – задоволення потреб її сил безпеки і оборони, – йдеться в угоді.

Особливістю цієї угоди є конкретні пункти співпраці для зміцнення безпеки в Чорноморському регіоні. Румунія допомагатиме Україні в розмінуванні Чорного моря та надаватиме підтримку через інструменти ЄС і НАТО.

Офіційний Бухарест разом із партнерами також допомагатиме навчаль-

ному центру F-16 для підготовки українських пілотів, сприяючи таким чином коаліції спроможностей військово-повітряних сил. Румунія підтримуватиме оборонну промисловість нашої країни, – йдеться у повідомленні Офісу Президента України.

Окремі блоки документа стосуються розвідки та контррозвідки, кібербезпеки, інформаційної безпеки, гуманітарного розмінування, санкцій тощо.

Крім того, в угоді зафіксований механізм 24-годинного екстреного

маю, що за цей час всі зрозуміли, що якщо Україна програє цю війну, ми всі програємо, а війна не може бути дешевою. Війна завжди коштує дуже дорого і ми повинні це розуміти і допомагати їм (ред. – українцям) таким чином, щоб вони не програли війну», – наголосив Клаус Йоганніс.

Глава держави нагадав, що Румунія сприяла створенню морського коридору у Чорному морі для транзиту українських суден та інвестувала значні кошти в інфраструктуру для полегшення транзиту українського зерна. Він зазначив, що Румунія є одним з найактивніших контрибуторів до забезпечення економічної життєздатності України протягом останніх двох років. Клаус Йоганніс додав, що «зміцнення безпеки України і Республіки Молдова, зрештою, означає зміцнення нашої власної безпеки і безпеки всього євроатлантичного простору».

Слід зазначити, що угода сприятиме зміцненню співробітництва між двома країнами, дозволяючи поглибити співпрацю у сферах, що мають вирішальне значення для безпеки обох країн, але це не означає, що Румунія відправить війська в Україну.

Загалом Україна підписала вже 23 двосторонні безпекові угоди: із Великою Британією, Німеччиною, Францією, Данією, Канадою, Італією, Нідерландами, Фінляндією, Латвією, Іспанією, Бельгією, Португалією, Швецією, Ісландією, Норвегією, Японією, США, ЄС, Естонією, Литвою, Польщею, Люксембургом та Румунією.

Василь КАПТАРУ

реагування у разі повторної російської агресії проти України або значної ескалації.

Під час прес-конференції у Вашингтоні президент Клаус Йоганніс наголосив, що двосторонні безпекові зобов'язання були укладені на виконання Спільної декларації G7 про підтримку України, додавши, що таким чином Румунія приєдналася до інших союзників і партнерів, які вже підписали подібний двосторонній документ з Україною.

Президент Румунії додав, що «якщо ми хочемо, щоб Україна перемогла, ми повинні допомагати їй більше». «Я ду-

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – **Іван КОВАЧ** **Василь КАПТАРУ**

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redakției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.